

Фактот дека Владата нема пратенички состав пред кого одговара, бидејќи истиот е распуштен, ја доведува во состојба само технички да ги извршува своите обврски. Значи, оваа техничка Влада нема можност да функционира со нормален капацитет, нема можност да одлучува за крупни прашања, нема целосен легитимитет да ги извршува своите уставни и законски обврски, бидејќи состојбата во државата е предизборна. Политичкиот и уставниот систем на Република Македонија е така поставен што политичките институции се заемно испреплетени и зависни во меѓусебното функционирање, така што и претседателот на државата ќе биде лимитиран и со намален маневарски простор во преговорите со името, вели проф. д-р Тања Каракамишева.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

СИТЕ РЕЛЕВАНТНИ СУБЈЕКТИ ВО БУШОВАТА АДМИНИСТРАЦИЈА, ПА И САМИОТ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА САД НИ ИСПРАКААТ ЈАСНИ СИГНАЛИ ЗА ИТНО РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМОТ. ТОА НЕ Е ДЕТСКА ИГРА, ТУКУ СЕРИОЗНА ДИПЛОМАТСКА АКТИВНОСТ КОЈА ДОКОЛКУ ЈА ПРОПУШТИМЕ СО ВАКОВ ИНТЕНЗИТЕТ, ЌЕ ЈА ПРОПУШТИМЕ ЗАСЕКОГАШ, ТАЊА КАРАКАМИШЕВА

СО РАСПУШТЕНО С И ТЕХНИЧКА ВЛА ЛИМИТИРАН ПРЕТ

Во моментите кога од нас се бара да го решиме проблемот со името за да влеземе во НАТО, македонските политичари одлучија да одат на предвремени парламентарни избори, кои собранискиот спикер ги закажа за 1 јуни годинава. Но, дали во овој момент тие навистина ѝ се потребни на Република Македонија и дали приоритет треба да ѝ се даде на стратегијата за името. И Европската унија нè предупреди дека изборите можат да нè оддалечат од патот кон европското семејство. Од друга страна, пак, се поставува и едно друго прашање - што ако проблемот со името остане нерешен и до моментот кога нам евентуално би требало да ни се даде датум за преговори со ЕУ? Можно ли е по дебаклот во Букурешт да ни се повтори истото сценарио, односно како услов повторно да ни се бара промена на името?

Во однос на овие прашања проф. д-р Тања Каракамишева објаснува:

"Изрично сум против организирање предвремени парламентарни избори токму во овој период од годината од најмалку три причини.

Првата причина ја наоѓам во фактот дека прв пат откако траат преговорите за името со Република Грција ни се дава исклучително добра шанса да го затвориме ова прашање под 'покровителство' на безрезервната поддршка од Соеди-

нитите Американски Држави. Фактот дека сите релевантни субјекти во Бушовата администрација, па и лично самиот претседател на САД, ни испраќаат јасни сигнали за итно решавање на проблемот, не е детска игра, туку сериозна дипломатска активност, која доколку ја пропуштиме со ваквиот интензитет, ќе ја пропуштиме засекогаш. Мораме да ја искористиме американската посредничка позиција и да извлечеме максимум во компромисното решение, кое целосно ќе го апсорбира македонскиот национален идентитет, бидејќи проблемот со името ќе остане и натаму топ тема на политичката агенда во државата. Доколку некој мисли дека времето работи за нас, дека Република Грција ќе попусти, дека решението ќе дојде само од себе, се лаже и во таа смисла нема елементарни познавања за односите и за релациите во меѓународната политика. проблемот со името ќе нè следи сè дотогаш додека не постигнеме разумен консензус со нашиот сосед.

Втората, не помалку значајна, причи-

на ја наоѓам во исклучително значајниот период кој е пред нас, а кој се однесува на добивањето датум за преговори со Европската унија. Во услови кога мониторингот околу исполнувањето на критериумите, кои ни се дадени од страна на европските институции е исклучително засилен, кога сите погледи на европската администрација се насочени кон тоа со кој капацитет и на какво ниво се реализираат дадените реформи во државата, последно на што треба да биде свртено вниманието на нашите политичари се изборите. Кој ќе победи на изборите, каков ќе биде индивидуалниот рејтинг на политичките лидери, кој со кого предизборно или постизборно ќе коалицира се прашања кои во овој момент се од најмало значење за Република Македонија, доколку нејзините лидери не успеат да го сфатат контекстот на моментумот и не одиграат во духот на оптималната рационалност за интересите на државата.

И третата, исто така, не помалку зна-

ПРЕКУ ГЛАВА ОД ИЗБОРИ

Фактот дека во делот на надворешната политика претседателите на Републиката и на Владата на РМ имаат поделена надлежност, фактот дека претседателот на РМ доколку склучи некој меѓународен договор мора да го достави на ратификација пред Собранието на РМ, ја комплицира ситуацијата на државата во однос на преговорите околу името. Доколку Република Грција не отстапи од предлогот за употреба на некое сложено име со географска одредница како на меѓународен, така и на домашен план, и доколку претседателот на РМ се најде притиснат да прифати ваков компромис, тогаш тој не ќе може самостојно да одлучи, бидејќи за таква работа треба да се промени Уставот на РМ, што е во директна надлежност на Собранието на РМ. Доколку се прифати двојна формула, односно се промени само референцата БЈРМ со некое друго, за нас прифатливо име во ООН, таквиот договор, кој евентуално би го потпишал претседателот на Републиката, треба да помине на потврда во Собранието на РМ.

чајна причина поради која сметам дека во овој момент на државата не ѝ требаат предвремените парламентарни избори има економска природа. Избори во време кога се спроведуваат суштински реформи за кои секој денар во државата е важен, во услови кога стандардот на граѓаните е значително опаднат поради влијанието на инфлаторната спирала, која не е само домашен проблем, туку има и меѓународен контекст,

лувањето на изборниот интензитет и психолошки го исцрпува електоратот, уште повеќе ако нема нова, конкретна понуда која ќе може да го стимулира избирачот да гласа. Жал ми е што не се затвори изборниот пакет за гласањето на дијаспората, а имаше доволно време и тоа да се случи. РМ го пропушти демократскиот предизвик да ја вклучи и дијаспората во изборниот процес, исто така, жал ми е што 'извисија' и малцинските заедници со решението за загарантираните места во Собранието на РМ.

Околу прашањето кое го наметна опозицијата, а е поврзано со менувањето на претседателот на ДИК, мислам дека опозицијата нема право да се лутти, бидејќи во Изборниот законик многу прецизно се наведени основите кога им престанува петгодишниот мандат на

ВО УСЛОВИ КОГА СИТЕ ПОГЛЕДИ НА ЕВРОПСКАТА АДМИНИСТРАЦИЈА СЕ НАСОЧЕНИ КОН ТОА СО КОЈ КАПАЦИТЕТ И НА КАКВО НИВО СЕ РЕАЛИЗИРААТ ДАДЕНИТЕ РЕФОРМИ ВО ДРЖАВАТА, ПОСЛЕДНО НА ШТО ТРЕБА ДА БИДЕ СВРТЕНО ВНИМАНИЕТО НА НАШИТЕ ПОЛИТИЧАРИ СЕ ИЗБОРИТЕ

во услови кога секојдневно се соочуваме со штрајкови и со незадоволство на граѓаните од висината на платите и од тоа што можат реално да купат со нив, мислам дека е луксуз, дотолку повеќе што политичката ситуација во државата е далеку од безизлезна. Мислам дека власта, наместо да се одлучеше да оди на предвремени избори, требаше да ги искористи бројните легитимни можности и инструменти кои ѝ стоеја на располагање во рамките на политичкиот систем. Една од таквите можности беше да се направи нова владина и парламентарна коалиција, доколку постојната не функционираше со задоволителен ефект.

ПСИХОЛОШКИ ИСЦРПЕН ЕЛЕКТОРАТ

Предвремените парламентарни избори го наметнаа и прашањето колку како држава сме технички подготвени за овие избори. Пратениците не ги из-

гласаа измените на Изборниот законик, а беше предвидено гласање и на иселениците, како и избор на тројца пратеници од дијаспората. Опозицијата го покрена и прашањето за нов претседател на ДИК?

"Измените во Изборниот законик - дополнува Каракамишева - ќе почекаат некои подобри времиња. Не постои ниту една причина да се сомневаме околу техничката подготовеност на државата за организирање нормални, демократски избори, бидејќи не ни се први избори. Изборни органи имаме, изборни правила постојат, сега единствено прашање за кое се сомневам е дали ќе имаме доволно мотивирани граѓани кои ќе гласаат. Имам чувство дека на македонските граѓани им е дојдено преку глава од избори. Буквално секоја година во Република Македонија е изборна. Тоа влијае на нама-

претседателот и на заменик-претседателот на ДИК. Од друга страна, пак, одредбата која постои во Изборниот законик дека претседателот на ДИК е на предлог на опозицијата, а заменикот на предлог на власта при нивниот нов избор не е во функција на департизирање и деполитизирање на изборните органи, прашања кои постојано се наметнуваат како европски стандард и дел од демократизирањето на реформата на изборната администрација".

НАМАЛЕН МАНЕВАРСКИ ПРОСТОР

По распуштањето на Собранието, македонската влада ќе функционира како техничка. Што значи тој поим, какви

одлуки може да донесува таа Влада?

"Со распуштањето на Собранието на РМ престанува мандатот на пратениците од постојниот пратенички состав, што значи дека сите права и привилегии, кои пратениците ги имаат согласно Законот за пратеници, веќе не можат да се остваруваат. Со распуштањето на Собранието, се распушта и Владата на РМ, бидејќи Владата се избира од Собранието и е директно одговорна за својата работа пред Собранието. Штом Собранието е распуштено, автоматски и Владата е распуштена. Но, за разлика од одредбите кои се однесуваат на пра-

КАКОВ ЌЕ БИДЕ РАСПОРЕДОТ НА НОВИТЕ ПАРЛАМЕНТАРНИ ГРУПИ ВО ЗАКОНОДАВНИОТ ДОМ?

Три причини против организирање предвремени парламентарни избори токму во овој период од годината:

Првата причина е во фактот дека прв пат откако траат преговорите за името со Р Грција ни се дава исклучителна шанса да го затвориме ова прашање под 'покровителство' на безрезервната поддршка од САД. Мораме да ја искористиме американската посредничка позиција и да извлечеме максимум во компромисното решение, кое целосно ќе го апсорбира македонскиот национален идентитет.

Втората причина е во исклучително значајниот период кој е пред нас, а се однесува на добивањето датум за преговори со ЕУ. Во услови кога мониторингот околу исполнувањето на критериумите, кои ни се дадени од страна на европските институции е максимално засилен, кога сите погледи на европската администрација се насочени кон тоа со кој капацитет и на какво ниво се реализираат дадените реформи во државата, последно на што треба да биде свртено вниманието на нашите политичари се изборите.

Третата причина дека во овој момент на државата не ѝ требаат предвремени парламентарни избори има економска природа. Избори во време кога се спроведуваат суштински реформи за кои секој денар во државата е важен, во услови кога стандардот на граѓаните е значително опаднат, се луксуз, дотолку повеќе што политичката ситуација во земјава е далеку од безизлезна. Власта наместо предвремени избори требаше да ги искористи бројните легитимни можности и инструменти кои ѝ се на располагање во рамките на политичкиот систем. Една од нив беше да се направи нова владина и парламентарна коалиција, доколку постојната не функционираше со задоволителен ефект.

Секоја година во РМ е изборна. Тоа влијае на намалувањето на изборниот интензитет и психолошки го исцрпува електоратот, уште повеќе ако нема нова, конкретна понуда која ќе може да го стимулира избирачот да гласа.

тениците, а кои дополнети со одлуката на Уставниот суд од 2006 година, велат дека по распуштањето на Собранието пратениците повеќе не извршуваат никакви обврски кои им произлегуваат од мандатот, кај Владата на РМ состојбата е поинаква. Имено, во согласност со член 93 од Уставот на РМ, на Владата ѝ престанува мандатот кога Собранието се распушта, но таа останува на должност до изборот на нова Влада. Фактот дека Владата нема пратенички состав пред кого одговара, бидејќи истиот е

распуштен, ја доведува во состојба само технички да ги извршува своите обврски. Значи, оваа техничка Влада нема можност да функционира со нормален капацитет, нема можност да одлучува за крупни прашања, нема целосен легитимитет да ги извршува своите уставни и законски обврски, бидејќи состојбата во државата е предизборна. Токму поради ваквите 'вонредни' услови, во Изборниот законик се наведува дека се скратуваат сите изборни рокови за пет дена, односно изборите се одр-

жуваат во најкус можен рок", вели проф. д-р Каракамишева.

Преговорите за името ќе продолжат, но каков ефект ќе имаат лидерските средби, кои ќе ги свикнува претседателот Бранко Црвенковски, на кои заедно со распуштените пратеници ќе треба да дискутира за името. Што предвидува Уставот во тој поглед?

"Бидејќи две институции се практично распуштени, а единствено претседателот на Републиката има полн легитимитет и уставен и законски капацитет да работи нормално, во таков случај тој и натаму продолжува со нормалното остварување на своите функции. Фактот дека во делот на надворешната политика претседателите на Републиката и на Владата на РМ имаат поделена надлежност, фактот дека претседателот на РМ доколку склучи некој меѓународен договор мора да го достави на ратификација пред Собранието на РМ, ја комплицира ситуацијата на државата во однос на преговорите околу името. Политичкиот и уставниот систем на РМ е така поставен што политичките институции се заемно испреплетени и зависни во меѓусебното функционирање, така што и претседателот на РМ ќе биде лимитиран и со мален маневарски простор во преговорите со името. Не знам во која насока ќе одат тие, но доколку Република Грција не отстапи од својот предлог за употреба на некое сложено име со географска одредница како на меѓународен, така и на домашен план, и доколку претседателот на РМ се најде притиснат да прифати ваков компромис, тогаш тој не ќе може самостојно да одлучи, бидејќи за таква работа треба да се промени Уставот на РМ, што е во директна надлежност на Собранието на РМ. Претседателот на Републиката може да предложи промена на Уставот, но за промената да се случи потребно е 2/3 мнозинство од пратениците на Собранието на РМ. Доколку се прифати двојна формула, односно се промени само референцата БЈРМ со некое друго, за нас, прифатливо име во ООН, таквиот договор, кој евентуално би го потпишал претседателот на Републиката, треба да помине на потврда во Собранието на РМ".